

Nader onderzoek beschermde soorten N348 Raalte - Ommen

20 februari 2015

Nader onderzoek beschermde soorten N348 Raalte - Ommen

Nader onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

Verantwoording

Titel	Nader onderzoek beschermde soorten N348 Raalte - Ommen
Opdrachtgever	Provincie Overijssel
Projectleider	Marcel Boerefijn
Auteur(s)	Berto van Dam en Ronald van Vliet
Uitvoering veldwerk	Bram Rijksen, Peter te Morsche, Bart de Vreede
Tweede lezer	Benjamin Flierman
Projectnummer	1221856
Aantal pagina's	26 (exclusief bijlagen)
Datum	20 februari 2015
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Ruimtelijke Kwaliteit
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1
Fax +31 57 06 99 66 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R008-1221856ERT-mwl-V03-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel.....	9
1.2 Situatie en beoogde ontwikkeling.....	9
2 Methode.....	10
2.1 Onderzochte soorten.....	10
2.2 Werkwijze per soort(groep)	10
2.2.1 Eekhoorn	10
2.2.2 Waterspitsmuis.....	11
2.2.3 Vleermuizen	12
2.2.4 Jaarrond beschermde vogelsoorten.....	13
2.2.5 Vissen – kleine modderkruiper	13
2.2.6 Amfibieën – poelkikker	14
3 Resultaten	14
3.1 Bouwsteen 5 (Oude Twentseweg)	14
3.1.1 Zoogdieren – eekhoorn	14
3.1.2 Jaarrond beschermde vogelsoorten.....	14
3.1.3 Vleermuizen	15
3.1.4 Overige waarnemingen	16
3.2 Bouwsteen 7 (obstakelvrije zone ter hoogte van Lemelerveld).....	16
3.2.1 Potentiele verblijfplaatsen beschermde soorten.....	16
3.3 Bouwsteen 8 (aansluiting Lemelerveld Noord).....	18
3.3.1 Eekhoorn	18
3.3.2 Jaarrond beschermde vogelsoorten.....	18
3.3.3 Vleermuizen	18
3.4 Bouwsteen 10 (tunnel Dalmsholterdijk noord).....	20
3.4.1 Eekhoorn	20
3.4.2 Waterspitsmuis.....	20
3.4.3 Jaarrond beschermde vogelsoorten.....	20
3.4.4 Vleermuizen	21
3.4.5 Vissen – kleine modderkruiper	22
3.4.6 Amfibieën – poelkikker	22

4	Effectbeschrijving	22
4.1	Negatieve effecten op beschermde soorten.....	22
4.2	Bouwsteen 5.....	23
4.3	Bouwsteen 7.....	23
4.4	Bouwsteen 8.....	23
4.5	Bouwsteen 10.....	24
5	Conclusie en vervolg	24
6	Bronnen.....	26

Bijlage(n)

- 1 Overzicht bouwstenen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de Provincie Overijssel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van een aantal door de Flora- en faunawet beschermde soorten ten behoeve van de inrichting van de N348 als regionale stroomweg 100 km/uur voor het traject van Raalte naar Ommen. Eén en ander zoals verwoord in het *Plan op Hoofdlijnen Herinrichting N348 Raalte – Ommen* van oktober 2013. Door de beoogde inrichting en realisatiewerkzaamheden kunnen (onderdelen van leefgebieden van) beschermde soorten verdwijnen of worden verstoord. Het voorliggende rapport geeft een beschrijving van de onderzochte bouwstenen, de gebruikte onderzoeksmethodieken, de resultaten en een effectbeschrijving. Hierbij wordt antwoord gegeven op de vraag of sprake is van negatieve effecten op door de Flora- en faunawet beschermde soorten en of vervolgstappen nodig zijn.

Een uitgebreide beschrijving van de bescherming van planten en dieren is opgenomen op de website van Tauw www.tauw.nl/natuurwetgeving.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Het plangebied bestaat uit het traject van de N348; van Raalte tot Ommen. Het betreft een enkelbaansweg met in de directe omgeving, bermen, sloten, bomen(rijen), bos, akkers, weilanden en bebouwing. Voorde verbetering van het tracé N348 worden ondermeer enkele aansluitingen afgesloten, verlegd of opnieuw aangelegd. Deze objecten zijn bouwstenen genoemd. Dit onderzoek richt zich op de bouwstenen 5, 7, 8 en 10, te weten:

- 5: Tunnel nabij Oude Twentseweg (inclusief aanpassing in de toeleidende weg)
- 8: Aanleg kruispunt Lemelerveld-Noord
- 7: Aanpassen centraal aansluiting Lemelerveld (focus op obstakelvrijzone langs N348 nabij bouwsteen 7)
- 10: Tunnel tussen Damsholterdijk en Achterveldseweg (inclusief toeleidende parallelweg)

De exacte inrichting en bijbehorende werkzaamheden zijn nog niet volledig bekend. De voorlopige ontwerpen zijn opgenomen in bijlage 1. De werkzaamheden zullen globaal bestaan uit:

- Het kappen van bomen
- Het vergraven/dempen en verplaatsen van watergangen
- Het aanleggen van infrastructuur (wegen en tunnels)

2 Methode

2.1 Onderzochte soorten

Nader onderzoek heeft plaatsgevonden ter plaatse van bouwstenen 5, 7, 8 en 10. Tabel 2.1 geeft aan welke soorten er per bouwsteen zijn onderzocht.

Tabel 2.1 Overzicht onderzochte soorten en eventuele effecten

Bouwsteen	Nader onderzoek naar	Toelichting eventuele effecten
5	Vleermuizen Vogels (jaarrond beschermd)	Mogelijk aantasting habitat door verplaatsing sloten en verwijdering bomen horende bij bouwsteen 2.
7	Potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen, eekhoorn en vogel (jaarrond beschermd)	Mogelijk aantasting habitat door verwijdering bomen.
8	Eekhoorn Vleermuizen Vogels (jaarrond beschermd)	Mogelijk aantasting habitat door verplaatsing sloten en verwijdering bomen.
10	Waterspitsmuis Eekhoorn Vleermuizen Vogels (jaarrond beschermd) Vissen Poelkikker	De Vlierwaterleiding en bebouwing vallen binnen de contouren van geplande werkzaamheden. Mogelijk aantasting van lijnstructuren en verblijfplaatsen.

2.2 Werkwijze per soort(groep)

2.2.1 Eekhoorn

Voorafgaand aan de eerste veldbezoeken voor vleermuizen zijn bomen en bosschages in bouwstenen 7, 8 en 10 visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van sporen en van vaste rust- en verblijfplaatsen van eekhoorns. In tabel 2.2 zijn de onderzoeksdata opgenomen. Wanneer de afwezigheid van de eekhoorn was vastgesteld, hetzij door ontbreken geschikt biotoop, hetzij door afwezigheid van sporen en/of nesten, zijn geen verdere bezoeken gebracht aan de bouwstenen. Voor beide locaties gold dat de bomen zeer goed te inspecteren waren vanwege de geringe hoogte en/of lage ouderdom met geringe bladzetting. Daarom is één bezoek voor de eekhoorn voldoende geacht.

Tabel 2.2 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken eekhoorn

Datum veldbezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
Bouwsteen 7		
4 februari 2015	Middag	Droog, helder, windstil $\pm 4^{\circ}\text{C}$
Bouwsteen 8		
15 mei 2014	Avond	Droog, helder, windstil $\pm 19^{\circ}\text{C}$
Bouwsteen 10		
19 mei 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt $\pm 18^{\circ}\text{C}$

2.2.2 Waterspitsmuis

Het voorkomen van de waterspitsmuis is onderzocht bij bouwsteen 10 door het zetten van life traps (60 Longworth vallen over drie raaien). In totaal hebben acht controlerondes voor de waterspitsmuis plaatsgevonden. In tabel 2.3 staan de data van de veldbezoeken vermeld. Figuur 2.1 toont de ligging van de raaien.

Tabel 2.3 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken waterspitsmuis

Datum veldbezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
Bouwsteen 10		
3 oktober (pre-baiten)	Ochtend	Zonnig, weinig wind, 17°C
6 oktober (vallen op scherp)	Ochtend	Bewolkt, weinig wind, 10°C .
6 oktober	Avond	Bewolkt, weinig wind, 15°C
7 oktober	Ochtend	Bewolkt, regenachtig, zw 3, 11°C
7 oktober	Avond	Opklarend na regenachtige dag, zw 4, 15°C
8 oktober	Ochtend	Onbewolkt na droge nacht met weinig wind, 10°C
8 oktober	Avond	Opklarend na regenachtige dag, z 3, 15°C .
9 oktober	Ochtend	Licht bewolkt na droge nacht met weinig wind, 8°C

Figuur 2.1 Weergave van de drie raaien met in totaal 60 Longworth vallen

2.2.3 Vleermuizen

Bij het onderzoek, bestaande uit meerdere veldbezoeken, is gebruik gemaakt van een batdetector (type D240x Petterson). Tijdens deze onderzoeken worden geluidopnames gemaakt om moeilijk te determineren soorten achteraf alsnog op naam te brengen. Het vleermuizenprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2013) is leidend voor het aantal bezoeken, het tijdstip en periode van uitvoering. Bezoeken werden gebracht na zonsondergang en in de vroege ochtend. De aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen konden op alle drie de locaties worden uitgesloten vanwege het ontbreken van boomholtes zodat alleen vliegroutes zijn bepaald. Tabel 2.4 geeft de data van de veldbezoeken met de weersomstandigheden.

Tabel 2.4 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken

Datum veldbezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
Bouwsteen 5		
14 mei 2014	Avond	Half bewolkt, droog, weinig wind, $\pm 14^{\circ}\text{C}$
23 mei 2014	Avond	Helder, weinig wind, droog, $\pm 19-13^{\circ}\text{C}$
3 sep. 2014	Avond	Helder, windstil, droog, $\pm 15^{\circ}\text{C}$
23 sep. 2014	Avond	Helder, windstil, droog, $\pm 12-14^{\circ}\text{C}$
Bouwsteen 8		
15 mei 2014	Avond	Droog, helder, windstil $\pm 19^{\circ}\text{C}$
3 juni 2014	Avond	Droog, helder, windstil $\pm 15^{\circ}\text{C}$
27 juni 2014	Ochtend	Droog, helder, windstil $\pm 14^{\circ}\text{C}$
3 sep. 2014	Avond	Droog, helder, windstil $\pm 17-14^{\circ}\text{C}$
23 sep. 2014	Avond	Droog, helder, windstil $\pm 14^{\circ}\text{C}$
Bouwsteen 10		
19 mei 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt $\pm 18^{\circ}\text{C}$
25 juni 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt $\pm 16^{\circ}\text{C}$
8 sep. 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt $\pm 16^{\circ}\text{C}$

2.2.4 Jaarrond beschermde vogelsoorten

Voorafgaand aan de eerste veldbezoeken voor vleermuizen zijn bomen en bosschages in bouwstenen 5, 7, 8 en 10 visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten. Wanneer de afwezigheid van de jaarrond beschermde soorten was vastgesteld, hetzij door ontbreken geschikt biotoop, hetzij door afwezigheid van sporen en/of nesten, zijn geen verdere bezoeken gebracht aan de bouwstenen. Voor beide locaties gold dat de bomen zeer goed te inspecteren waren vanwege de geringe hoogte en/of lage ouderdom met geringe bladzetting. Aanvullende is echter nog wel gelet op eventuele foerageermogelijkheden en -activiteiten van kerkuil en steenuil.

Vanwege de uitvoering aansluitend met de vleermuisonderzoeken zijn de onderzoeksdata voor jaarrond beschermde vogels identiek aan de tabel van de vleermuisonderzoeken, zie tabel 2.1. Een uitzondering hierop vormt bouwsteen 7. Deze is eenmalig geïnterviewd op 4 februari 2015.

2.2.5 Vissen – kleine modderkruiper

De watergang in bouwsteen 10 is onderzocht op het voorkomen van kleine modderkruiper. Door de beoogde ontwikkeling wordt de watergang aangetast. Volgens protocol (RvO, 2014) dient deze tussen 1 april en 31 oktober te worden bemonsterd.

Op 8 oktober zijn de watergangen bemonsterd. Bemonstering vond plaats vanaf een boot met behulp van elektrovisserij apparatuur (DEKA 5000). Met deze methode komen de aanwezige (beschermd) vissen aan de oppervlakte, waarna deze kunnen worden opgevist en gedetermineerd.

2.2.6 Amfibieën – poelkikker

Amfibieën zijn volgens een gestandaardiseerde methode van Ravon onderzocht. Tabel 2.6 geeft de data van de veldbezoeken met de weersomstandigheden. De watergangen zijn onderzocht door langs de watergangen te lopen en te letten op 'plonzende' amfibieën en er is met een zaklamp naar individuen gezocht. Tevens zijn delen van de watergang afgevist met een schepnet.

Tabel 2.5 Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde veldbezoeken

Datum veldbezoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
Bouwsteen 10		
19 mei 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt ±18°C
25 juni 2014	Avond	Droog, windstil, licht bewolkt ±16°C

3 Resultaten

3.1 Bouwsteen 5 (Oude Twentseweg)

3.1.1 Zoogdieren – eekhoorn

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van eekhoorn aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) eekhoorn zijn uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.1.2 Jaarrond beschermde vogelsoorten

Er zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) jaarrond beschermde vogelsoorten worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.1.3 Vleermuizen

Vliegroutes en foerageergebied

Op 14 mei staken twee laatvliegers en één gewone dwergvleermuis al foeragerend de kruising N348 en Twentseweg over. Rond de boerderij ten westen van de kruising werd druk gefoerageerd. Ook op 23 mei waren hier ongeveer 10 gewone dwergvleermuizen aan het foerageren. Op 3 september foerageerde een groepje laatvliegers boven het weiland aan de westkant van het plangebied. Boven de maïsakker ter hoogte van de kruising tussen de Achterkampweg en Oude Twentseweg zijn een rosse vleermuis en een watervleermuis langsvliegend waargenomen. In het plangebied foerageerden diverse gewone dwergvleermuizen. Duidelijke vliegroutes zijn echter niet aangetroffen. Tijdens het avondbezoek op 23 september was er minder activiteit door de lagere temperatuur. Het ontstane beeld van het plangebied is met dit bezoek niet gewijzigd. Een overvliegende rosse vleermuis en watervleermuis hebben mogelijk een verblijfplaats in de buurt, maar hebben geen directe binding met het plangebied. Bij de woning op nummer 38 werden weer enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In figuur 3.1 zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek weergegeven.

Verblijfplaatsen

Op 23 mei is extra aandacht besteed aan een boomholte in een boom tegenover Oude Twentseweg 38. Deze holte bleek bij nadere inspectie niet geschikt als verblijfplaats. Rond de gebouwen (vooral bij nummer 38) is een aantal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen maar verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld. Een direct negatief effect op verblijfplaatsen wordt daarom uitgesloten.

Figuur 3.1 Resultaten vleermuisonderzoek bouwsteen 5

3.1.4 Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek op 14 mei 2014 is een steenmarter ter hoogte van de bocht in de Zennepweg waargenomen. Nader onderzoek naar deze soort heeft niet plaatsgevonden omdat gebouwen niet worden gesloopt. Om deze reden worden effecten op deze soort uitgesloten.

3.2 Bouwsteen 7 (obstakelvrije zone ter hoogte van Lemelerveld)

3.2.1 Potentiele verblijfplaatsen beschermde soorten

Als gevolg van het vergroten van de obstakelvrije zone aan weerszijden van de N348 ter hoogte van Lemelerveld worden bomen gekapt. Het bomenbestand (omgeving bouwsteen 7) is daarom op 4 februari 2015 bezocht om inzicht te verkrijgen in de mogelijke effecten van het kappen en dunnen van bomen (zie figuur 3.2). Hierbij is gekeken naar eventuele nesten van eekhoorn, vogels en potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen, en daarnaast naar sporen van andere beschermde soorten zoals planten.

Bij het veldbezoek zijn geen nesten of sporen van eekhoorn of jaarrond beschermde vogels aangetroffen. Enkele bomen bevatten holtes. Deze zijn nader geïnspecteerd met een endoscoop / boomcamera. Geen van de holtes zijn geschikt om een functie te vervullen voor vleermuizen of andere beschermde soorten. Geconcludeerd wordt dat er geen beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Wel bestaat de mogelijkheid dat het bomenbestand deel uit maakt van een vliegroute van vleermuizen. De beoogde plannen zijn niet nog exact uitgewerkt, maar omvatten het dunnen van het bomenbestand. Bij een dunning, waarbij ruwweg de helft van de bomen behouden blijven worden, geen effecten verwacht op een eventuele vliegroute.

Mocht de planvorming voorzien in het aanpassen van het lokale verlichtingsplan dan dient een ter zake kundig ecoloog betrokken te worden om zorg te dragen ten aanzien van vleermuisvriendelijke verlichting, zodat geen negatieve effecten ontstaan op een eventuele vliegroute van vleermuizen.

Figuur 3.2 N348 ter hoogte van Lemelerveld waar obstakelvrije zone wordt ingericht

3.3 Bouwsteen 8 (aansluiting Lemelerveld Noord)

3.3.1 Eekhoorn

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van eekhoorn aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) eekhoorn zijn uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.3.2 Jaarrond beschermde vogelsoorten

Er zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) jaarrond beschermde vogelsoorten worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.3.3 Vleermuizen

Vliegroutes en foerageergebied

Aan de westzijde loopt een parallelweg met aan weerszijden laanboombeplanting bestaande uit eiken van circa 40 jaar oud. Langs de N348 staan op dit stuk vrijwel geen bomen, behalve enkele bomen aan het begin en aan het eind. Dit betreffen eiken, berken en elzen. Op 15 mei zijn in totaal 20 gewone dwergvleermuizen waargenomen vliegend richting het noorden langs de groenstructuur langs de parallelweg aan de westkant van de N348. Ook waren vier foeragerende gewone dwergvleermuizen langs deze groenstructuur aanwezig. Vier gewone dwergvleermuizen vlogen vanaf de westelijk gelegen groenstructuur rond een boerderij richting het noorden. Het veldbezoek op 3 juni is bij de paardenstallen aan de oostkant van de N348 gestart. Van hieruit is ook zicht op de bomenlaan aan de parallelweg gehouden. De eerste waarneming van een gewone dwergvleermuis is omstreeks 22:20 gedaan. Dit is erg laat in de avond en duidt erop dat de verblijfplaats ver buiten het plangebied gelegen is. Ten opzichte van de eerste avond zijn tijdens dit veldbezoek en het veldbezoek op 27 juni verder (op een klein aantal foeragerende laatvliegers na) geen aanvullende waarnemingen gedaan. In figuur 3.3 zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek weergegeven.

Verblijfplaatsen

Aan de oostzijde staan drie schuren die voor paardensport worden gebruikt. De twee buitenste schuren bestaan uit enkelvoudige houten wanden. Het schuurtje in het midden heeft aan de binnenzijde een gemetselde muur. Hierop is isolatiemateriaal bevestigd afgewerkt met houten planken. De planken zijn op verschillende plekken los, waardoor het toegankelijk is voor vleermuizen. De bomen in het plangebied verkeren in goede gezondheid, wat blijkt uit het snel dichtgroeien van de snoeiwonden. Er zijn in de bomen en gebouwen geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aangetroffen. Daarnaast geldt dat er geen sprake is van sloop van bebouwing. Een direct negatief effect op verblijfplaatsen wordt daarom uitgesloten.

Figuur 3.3 Resultaten vleermuisonderzoek bouwsteen 8

3.4 Bouwsteen 10 (tunnel Dalmsholterdijk noord)

3.4.1 Eekhoorn

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van eekhoorn aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) eekhoorn zijn uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.4.2 Waterspitsmuis

In de vallen zijn veldmuizen, rosse woelmuizen en bosspitsmuizen aangetroffen (tabel 3.1). Waterspitsmuis is niet gevangen. Het voorkomen van waterspitsmuis in het onderzoeksgebied wordt daarom uitgesloten. Negatieve effecten op (het leefgebied van) waterspitsmuis zijn uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

Tabel 3.1 Vangstresultaten onderzoek waterspitsmuis. vm= veldmuis, rwm = rosse woelmuis, bsm = bosspitsmuis

Datum veldbezoek	Tijdstip	Resultaat
3 oktober (pre-baiten)	Ochtend	/
6 oktober (vallen zetten)	Ochtend	/
6 oktober	Avond	4 bsm, 2 vm
7 oktober	Ochtend	11 vm, 2 rwm
7 oktober	Avond	4 vm
8 oktober	Ochtend	13 vm, 2 rwm
8 oktober	Avond	8 vm, 1 rwm
9 oktober	Ochtend	9 vm, 1 rwm

3.4.3 Jaarrond beschermde vogelsoorten

Er zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) jaarrond beschermde vogelsoorten worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

3.4.4 Vleermuizen

Vliegroutes en foerageergebied

De bomen langs de parallelweg worden gebruikt als foerageergebied en als vliegroute. Er voerageerden op 19 mei maximaal 9 gewone dwergvleermuizen langs de parallelweg. Nabij de boerderij aan de Damsholterdijk nummer 12 vloegen enkele gewone dwergvleermuizen op vliegroute langs de nabij gelegen bomen en is één overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Het veldbezoek op 25 juni leverde een soortgelijk resultaat op maar er waren minder gewone dwergvleermuizen aanwezig. Tijdens het veldbezoek op 8 september is weinig activiteit vastgesteld. Bij de boerderij werd gefoerageerd door een gewone dwergvleermuis en boven de N348 door enkele laatvliegers. Langs de bomenrij langs de parallelweg voerageerden enkele gewone dwergvleermuizen. In figuur 3.4 zijn de resultaten van het vleermuisonderzoek weergegeven.

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aangetroffen. Een direct negatief effect op verblijfplaatsen wordt daarom uitgesloten.

Figuur 3.4 Resultaten vleermuisonderzoek bouwsteen 10

3.4.5 Vissen – kleine modderkruiper

Bij het onderzoek zijn alleen snoek en zeelt aangetroffen (tabel 3.2). De kleine modderkruiper is niet aangetroffen. Negatieve effecten op kleine modderkruiper worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen en/of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet zijn niet nodig.

Tabel 3.2 Vangstresultaten visonderzoek

Soort/ lengte	Aantal
Snoek	
10 – 20 cm	80
20 - 25 cm	3
25 – 30 cm	7
60 – 65 cm	2
Zeelt	
5 -10 cm	25
10 -20 cm	4

3.4.6 Amfibieën – poelkikker

De poelkikker of andere beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten op (het leefgebied van) de poelkikker worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.

4 Effectbeschrijving

4.1 Negatieve effecten op beschermde soorten

Voor wat betreft de aanwezigheid van door de Flora- en faunawet beschermde soorten geldt dat alleen foeragerende en over- en langsvliegende vleermuizen zijn waargenomen. Zie hiervoor ook de figuren 3.1, 3.2 en 3.3 waarin de vleermuizen op kaart weergegeven zijn.

De aanwezigheid van en beïnvloeding van verblijfplaatsen van vleermuizen is niet aan de orde aangezien geen verblijven zijn vastgesteld. Wel zijn bij bouwsteen 8 en 10 vliegroutes aanwezig van vleermuizen. De mogelijke effecten hierop zijn in de onderstaande paragrafen benoemd.

N.B. Het optreden van deze negatieve effecten is gebaseerd op de ontwerpen zoals opgenomen in bijlage 1 van dit rapport en dienen herijkt te worden op het moment dat de ontwerpen wijzigen.

4.2 Bouwsteen 5

Figuur 3.1 geeft de aangetroffen foeragerende en overvliegende vleermuizen weer. Er zijn geen essentiële vliegroutes en foerageergebieden aangetroffen maar de opgaande begroeiing ten noorden en oosten van het plangebied worden door gewone dwergvleermuizen en laatvliegers wel als foerageergebied gebruikt. Hiervan zijn in de omgeving echter voldoende alternatieven aanwezig.

Significant negatieve effecten op essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen worden daarom uitgesloten. Nadere effectbepaling, maatregelen om negatieve effecten te voorkomen en/of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet zijn voor bouwsteen 5 niet nodig.

4.3 Bouwsteen 7

Ten aanzien van de te kappen bomen, als gevolg van het vergroten van de obstakelvrije zone aan weerszijden van de N348 ter hoogte van Lemelerveld, geldt dat in het bomenbestand ter plaatse van bouwsteen 7 geen nesten of sporen van eekhoorn of jaarrond beschermde vogels aangetroffen zijn. In geen van de bomen zijn holtes aanwezig die potentieel geschikt zijn om een functie te vervullen voor vleermuizen of andere beschermde soorten. Geconcludeerd wordt dat er geen beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Wel bestaat de mogelijkheid dat het bomenbestand deel uit maakt van een vliegroute van vleermuizen. Bij een dunning van het bomenbestand, waarbij ruwweg de helft van de bomen behouden blijven, worden geen effecten verwacht op een eventuele vliegroute.

4.4 Bouwsteen 8

Figuur 3.3 geeft de aangetroffen foeragerende en overvliegende vleermuizen weer. De opgaande begroeiing aan de westkant van de N348 wordt door een aanzienlijk aantal gewone dwergvleermuizen (circa 20 passeerbewegingen tijdens één van de veldbezoeken) en een aantal laatvliegers als vliegroute gebruikt. De opgaande begroeiing rond de boerderij direct ten zuidwesten van de N348 en het plangebied wordt eveneens door een aantal gewone dwergvleermuizen en laatvliegers als vliegroute gebruikt.

Mogelijk verstorende factoren op de aanwezige vliegroute aan de westkant van de N348 zijn onder andere het kappen van bomen en het dempen van watergangen (geleidende en beschuttende elementen) en een toename lichtuitstraling tijdens en na de realisatiefase. Negatieve effecten op de aanwezige vliegroute kunnen daarom niet worden uitgesloten. Er zijn daarom maatregelen nodig om een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet te voorkomen. Deze maatregelen dienen nadere te worden uitgewerkt. Afhankelijk van in hoeverre negatieve effecten te voorkomen zijn, kan het daarbij noodzakelijk zijn om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

4.5 Bouwsteen 10

Figuur 3.4 geeft de aangetroffen foeragerende en overvliegende vleermuizen weer. De opgaande begroeiing langs de N348 en de Deventerweg (parallelweg) is van belang als vliegroutes voor vleermuizen. Mogelijk versturende factoren op de aanwezige vliegroute zijn onder andere het kappen van bomen en het dempen van watergangen (geleidende en beschuttende elementen) en een toename lichtuitstraling tijdens en na de realisatiefase. Negatieve effecten op de aanwezige vliegroute kunnen daarom niet worden uitgesloten. Er zijn daarom maatregelen nodig om een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet te voorkomen. Deze maatregelen dienen nadere te worden uitgewerkt. Afhankelijk van in hoeverre negatieve effecten te voorkomen zijn, kan het daarbij noodzakelijk zijn om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

5 Conclusie en vervolg

De Provincie Overijssel is voornemens de N348 voor het traject van Raalte naar Ommen in te richten als regionale stroomweg 100 km/uur. Dit onderzoek richt zich op drie objecten die bij de herinrichting van de N348 zijn beoogd. Dit zijn bouwstenen 5, 7, 8 en 10:

- 5: Tunnel ter hoogte van Oude Twentseweg (inclusief aanpassing in toeleidende weg)
- 7: Dunning van het lokale bomenbestand nabij bouwsteen 7 als gevolg van obstakelvrije zone
- 8: Aanleg kruispunt Lemelerveld-Noord
- 10: Tunnel tussen Damsholterdijk en Achterveldseweg (inclusief toeleidende parallelweg)

Er is ecologisch veldonderzoek uitgevoerd naar (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van) vleermuizen, jaarrond beschermde vogelsoorten (buiszand, havik, sperwer, boomvalk, roek, ransuil en kerkuil), zoogdieren (eekhoorn en waterspitsmuis), vissen (kleine modderkruiper) en amfibieën (poelkikker).

Geconcludeerd is dat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten, eekhoorns en vleermuizen aanwezig zijn. Daarnaast is de aanwezigheid van waterspitsmuis, kleine modderkruiper en poelkikker uitgesloten. Wel zijn in bouwstenen 8 en 10 belangrijke vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er ontstaan mogelijk gaten in de vliegroutes vanwege kap van bomen, het dempen van watergangen en mogelijk vanwege veranderingen in de (weg)verlichting. Hierdoor kunnen voor vleermuizen onneembare barrières ontstaan. Het kan niet worden uitgesloten dat verblijfplaatsen en foerageergebieden hierdoor verdwijnen of minder goed functioneren. Voor bouwsteen 8 betreft het de opgaande begroeiing langs de N348 en de opgaande begroeiing rond de boerderij direct ten zuidwesten van de N348 en het plangebied. Voor bouwsteen 10 gaat het om de opgaande begroeiing langs de N348 en de Deventerweg (parallelweg).

Er zijn daarom maatregelen nodig om een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet te voorkomen. Deze kunnen via een mitigatie- en compensatieplan nader worden uitgewerkt waarna ze kunnen worden verwerkt in een ecologisch werkprotocol. De inhoud van het ecologisch werkprotocol dient bij alle betrokken partijen bekend te zijn en tijdens de uitvoering in de plangebieden aanwezig te zijn. De te treffen maatregelen dienen verwerkt te worden in het uiteindelijke beeldkwaliteitsplan / landschapsplan.

Indien de ecologische functionaliteit van de vliegroutes bij bouwsteen 8 en 10 niet met zekerheid kan worden gewaarborgd door het treffen van maatregelen is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Ten aanzien van de te kappen bomen, als gevolg van het vergroten van de obstakelvrije zone aan weerszijden van de N348 ter hoogte van Lemelerveld, geldt dat het bomenbestand ter plaatse van bouwsteen 7 deel kan uitmaken van een vliegroute van vleermuizen. Bij een dunning, waarbij ruwweg de helft van de bomen behouden blijft worden echter geen effecten verwacht op een eventuele vliegroute van vleermuizen.

Broedseizoen

Hoewel negatieve effecten op jaarrond beschermde broedvogels worden uitgesloten, geldt dat in de opgaande begroeiing en in (oevers van) watergangen wel diverse soorten algemene broedvogels kunnen broeden. Ook deze soorten zijn beschermd tijdens het broeden, inclusief de functionele leefomgeving rond de nesten. Het kappen van bomen en het dempen en/of vergraven van watergangen zijn voor broedvogels verstoringende activiteiten. Het verdient daarom aanbeveling deze buiten de broedperiode uit te voeren. De werkzaamheden kunnen in het broedseizoen plaatsvinden als een ter zake kundig ecooloog heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn of als er voldoende maatregelen kunnen worden getroffen om verstoring te voorkomen. Het globale broedseizoen loopt van 15 maart tot en met 15 augustus. Let wel dat de Flora- en faunawet geen standaardperiode voor het broedseizoen hanteert en dat broedende vogels ook buiten deze periode beschermd zijn.

6 Bronnen

Limpens, H., Mostert, K. & Bongers, W. 1997.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. 2009.

Cursusmap Vleermuizen en Planologie, Zoogdierverseniging.

Limpens H., Twisk, P., Veenbaas, G. 2004.

Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem.

Netwerk Groene Bureaus, 2013.

Vleermuisprotocol 2013.

RvO, 2014

Soortenstandaard kleine modderkruiper.

Tauw, 2012

Toelichting Flora- en faunawet en EHS herinrichting N348 Raalte-Ommen. Kenmerk R001-4810927PMM-V01.

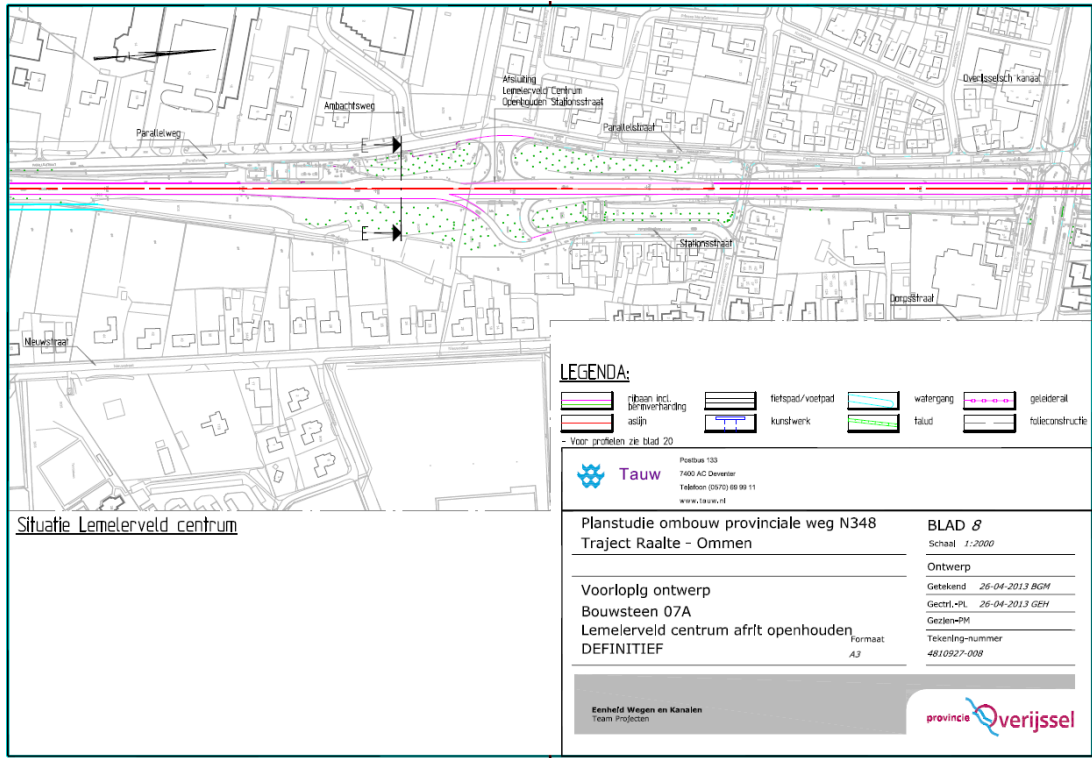
Bijlage

1

Overzicht bouwstenen

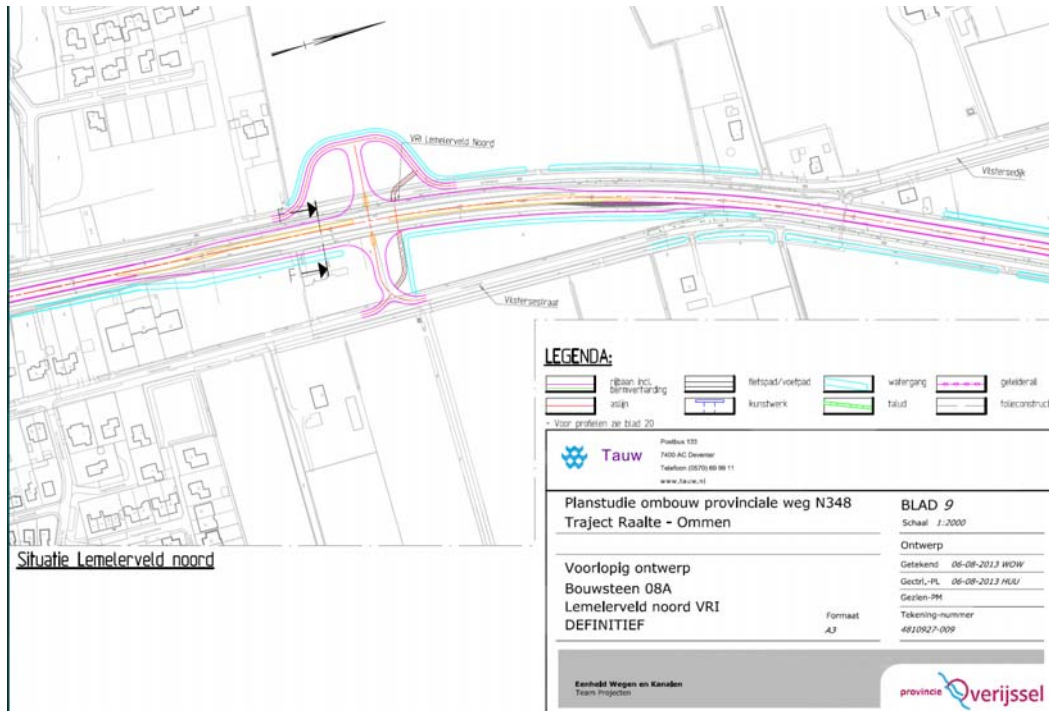

Bouwsteen 5

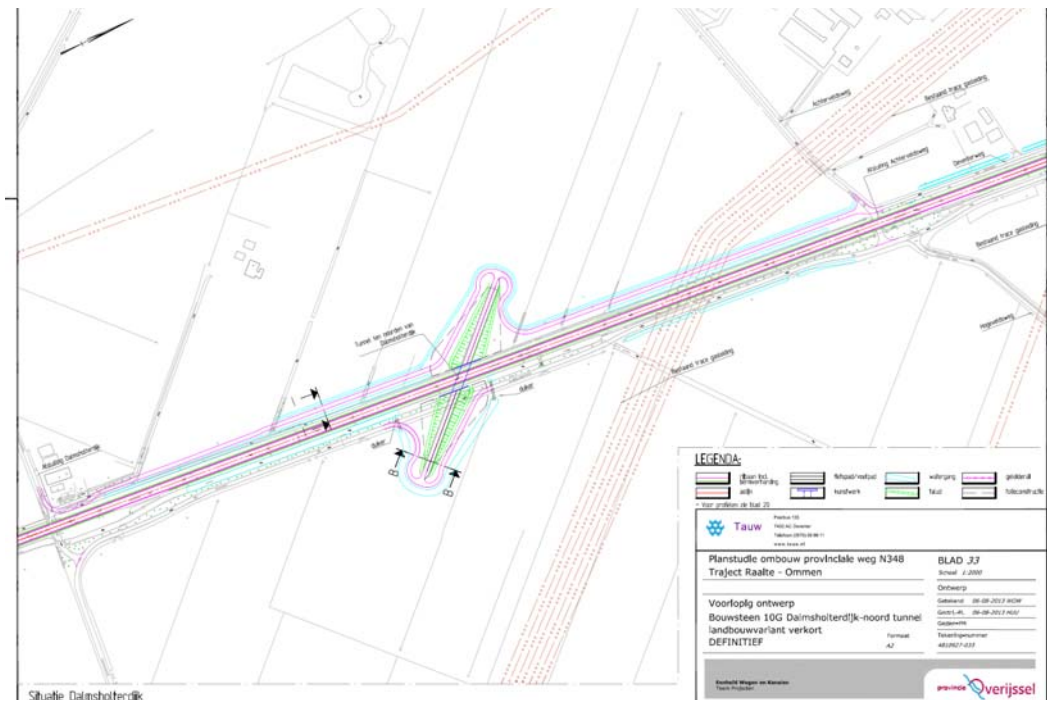

Bouwsteen 7

D:\2013\BVG

Bouwsteen 8

Bouwsteen 10